

Петър Кърджилев
Вълшебните слова

– Баяне! – вика някой пред пещерата. – Магьоснико Баяне!

Вътре, сред мрака на скалната утроба, се е притаил магът Баян. Той чува гласовете отвън, но не им отвръща. Магът Баян чака. Студено му е. Наметнал е върху раменете си меча кожа, но продължава да трепери. Влагата го изпива. От тавана на пещерата се отцеждат едри сълзи. Падат с надежда към каменния под, но срещат само неговото хладно равнодушие. Звукът от разбитите им упования отеква като тътен в косматите уши на стария вешер. Капките го дразнят.

– Баяне, ела ми прекрачи козата, моля те! Душа бере. Отива си.

– А на нас обеща да обиколиш селото ни и да го очистиш от оскверняване...

Тези, дето се дерат, са неколцина планинци. Гласовити, но боязливи. Никога не биха се осмелили да прекрачат прага на пещерата. Отдалече са. За първи път идват тук, на край света. А и кучетата на магьосника грозно лаят и разлайват. Обучени са да не пропусчат чуждите хора и Черната чума. Ала планинците най се боят от Драконовата кожа, разпнатата връз клоните на вечнозеленото дърво пред пещерата. Тя виси между небето и земята, сякаш не е окачена върху един най-обикновен бряст, а върху Дървото на живота.

– Велики Баяне, благодетелю...

Пред мага Баян са разхвърляни черни въглени, няколко мъниста, гарваново перо, нокът на бухал, бяла шишарка, вкаменена кост, клон от орел, глава чесън... Все неща безполезни. С тях не може да напади огън. Не успява да стори това дори с помощта на Вълшебното огниво. Незримото наметало вече не го прави невидим!? Сякаш онемелият Пръстен за заклинания вледенява безименния му пръст, като да е късче лед. Булото на истинната гледка пък се е превърнало в парче скъсана рибарска мрежа и не показва омагьосаните неща такива, каквито са...

На тридесет дни път околоръст няма по-голям вълшебник от мага Баян. Малко е да се каже, че той гадае, чародейства, изщерява, пророкува... Равновесието в цялото царство зависи от неговите магии. Той управлява смяната на годишните времена, изгрева на Слънцето и Месечината, началото на дъжда и снега, появата на вятъра и мъглата... Дърво не може да се разлисти, тревичка не може да поникне, камък не може да се премести от едно място на друго, ако магът Баян не е произнесъл тайнствена дума за това. Няма людска дейност, която да начене, без да бъде благословена от него с някое заклинание. Възкачванията на престола, изборът на местата за основаване на селища, времето за оран и сетба, датите за венчавките, сваряването на най-обикновената постна

чорба не могат да станат преди магът Баян да ги освети със своите вълшебства...

И ето, че настъпва прокълнатото утро. Тогава магът Баян с ужас открива, че не може да стори и най-простото заклинание. Слънцето изгрява – отпървом червено, после става златно и накрая се превръща в кълбо от нажежено бяло, а магьосникът не е в състояние да помръдне от мястото му и най-лекия предмет, не успява да си напаля огън, не може да открие дори къде е забутал снощи любимите си бързоходни чехли. Навярно и те загубили чудодейните си свойства?!

Ето защо магът Баян не отговаря на викащите го отвън. Ето защо е притихнал в пещерата и зъзне – не толкова от студ. Ето защо той изчаква да се спусне булото на нощта и да се разотидат досадниците. Чак тогава вешерът напуска своята каменна обител. Той обикаля гората, бедните поселения, пръснати из нея, скита се през пустошта, спъвайки се в коренищата. Навсякъде в леса животът е замрял. Хората не могат да издоят овцете си без неговите заклинания, не смеят да си подквасят дори млякото.

Тъмно е, но някои го разпознават:

– Зарече се да ми баеш за подмладяване – връхлита го старата вещица Змияна.

– Даде ми дума да спечеля овчаря Славейко – проплаква грозноватата Кера. – Къде ти е омайното биле?

– Урочасано е – сочи грънчарят Добри към трескавото си чедо. – Изцери го, моля те!

– Не мога! – повдига безпомощно рамене магът Баян. – Сега не мога.

– Защо? – крещи Змияна. – Да не би да си изгубил чародейната си сила? Да не би да са ти откраднали магическите думи?

Мисълта връхлита мага Баян като смерч. Разбира се, някой е откраднал вълшебните му слова! И този някой може да бъде единствено злият вешер Ансадар. Че кой друг!? И магът Баян най-сетне решава да стори нещо. Той се упътва към свършека на гората, прекосява Предела, нагазва в призрачната мъгла и тръгва през Нищото. Защото само то се простира отатък края на света. А и защото няма къде другаде да отиде...

Магът Баян крачи през Нищото. Колко време върви така, никой не знае. В Нищото няма нищо. Нито материя, нито живот, нито звуци, нито пространство. В Нищото няма дори време, с което магът Баян да отмери колко дълго стои там. В Нищото има само едно – нищо.

Но не е точно така. Внезапно сред Нищото оживяват сенки и магът Баян се изправя наред горска поляна. Пред него, кацнала на върха на огромен пачи крак, се извисява дървената къщурка на вещера Ансадар. Върху един от гигантските шипове на пачия крак е проснато Златното руно. Магът Баян знае, че в него е увита буца овча лой, в лойта има пшеничено зърно, в зърното се крие дълголетие, в дълголетие – потомство, в потомството – радост, в радостта – послушание, в послушанието – смирение, а в смирението е силата на злия вещер Ансадар.

Ето го и него самият – кльощав, възвисок, попрегърбен старец, наметнал хилавото си тяло с груба плащеница. Студени очи и свенлива усмивка на отшелник. Вдига ръка за поздрав и доста пъргаво се спуска на земята по дебело въже, изплетено от лико.

– Знам, знам, знам! – още докато е във въздуха започва да кряска Ансадар. – Знам за какво си дошъл. Но не съм аз.

– Че кой е тогава? – пита мрачно магът Баян, който през цялото време следи вещера с уж безразлично око.

– Същият, който открадна и моите черни магии!

Магът Баян не вярва на вещера Ансадар. Зъл магьосник е той, коварен. Но като го гледа как безпомощно чука един о друг кремъците на огниво си, за да припали своята очукана луличка, натъпкана със сух мъх, магът Баян започва да му хваща вяра.

– Откога си така? – подпитва магът Баян.

– Знам ли – отвръща вещерът Ансадар, – тук време нямаме.

– Кой е?

– Престани с твоето тъпо „койкане“! – ядосва се Ансадар. – Никой не е. Поне не е някой от нас. Нещо става по земята, не усещаш ли? Светът преминава от едно космично състояние в друго. А ти задаваш нелепи въпроси.

– Но аз не мога без моите...

– Можеш, можеш! – прекъсва го вещерът Ансадар. – Аз как мога – изпъчва се гордо той. – Трудно е само в началото.

– Ами хората? Цялата гора чака на мене!

– Мислех те за по-мъдър, братко Баяне – подозрително благо подхваща вещерът. – Хората не се нуждаят от вълшебства. Те се нуждаят от прости неща. От хляб, от любов, от труд, от свобода... Вслушай се в хората и ще разбереш всичко, което ти казвам.

– Лъжа е това! – скача магът Баян с трескав поглед. – Без вяра не може!

– Нашето не е вяра, Баяне – въздъхва тежко Ансадар. – Нашето е

магия.

Магът Баян си тръгва огорчен. Изхожда обратния път из мъглата на Нищото, прекрачва Предела и се озовава в родната гора. Там го очаква ново разочарование. Чародейт с възмущение открива, че животът в неговото царство никога не е спирал. Хората сами си вършат простите дейности и въобще не се нуждаят от неговите заклинания. Нещо повече – някои от тях дори са взели да използват магическите думи. И магът Баян осъзнава, че този, който е откраднал вълшебните слова, ги е разпръснал сред хората от леса. Чародейните прокоби никога вече няма да му принадлежат. Магът Баян е станал излишен.

Опечален, магъосникът се прибира в своята пещера на край света. Изпъва морното си тяло върху старата мечка кожа и започва да... Той може това, но от векове не го е правил. Магът Баян се заслушва. Той се вслушва! В шепота на сухия южняк, в ромона на капките, в припева на боровите иглички, в жълтата трева, в призрачната мъгла, в облаците с цвят на змийски яйца, в ежевчето и заешкия киселец... Вслушва се в гласа на връхлитащата буря. Всяко нещо има свой глас. Дори от топлината на огъня долита песента на спокойствието. Накрая магът Баян се вслушва в душите на хората. Звуци, смях, плач, стонове, акорди, мелодии, хармония, симфония...

Неочаквано в главата на мага Баян се появяват, нахлуват думи. Не неговите прости заклинания, а слова огнени и парещи като жарава, далечни и неразгадаеми, ала мъдри и вечни. Я колко много думи имало само за неговия занаят! Гадаю, врачувам, вещая, омагъосвам, предвещавам, пророкувам, чародействам, предсказвам, заклинам, предричам, предвиждам, омайвам, предугаждам, изщерявам, предусещам, проклинам, заслепявам...

И сякаш станал играчка в ръцете на нечия чужда, ала могъща воля, Магът Баян започва да пише: „В начало Бог сътвори небето и земята. А земята беше безвидна и пуста. Тъмнина се разстилаше над бездната и Дух Божи се носеше над водата. И рече Бог – да бъде светлина. И биде светлина...“

Магът Баян седи в пещерата на край света, обгърнат от мрака на скалната утроба. Седи и се вслушва. Обръща внимание на неща, които никога по-рано не са го интересували. Обзема го странно чувство, което магът Баян не може да обясни, защото някой е откраднал вълшебните му слова, някой го е лишил от могъщата му заклинателна сила. Вещерът се оглежда боязливо в тъмата. Сам е. Той и отцеждащите се от тавана на пещерата едри сълзи. И тогава магът Баян проумява, че е започнал да

мисли...

Да, въздъхва той, в началото наистина е било Словото. Истинското, живото, човешкото слово, дадено на хората от Бога. Не магически и заклинателни думи за преодоляване на трудности, а частичка от Духа. Но за да се разбере всичко това, трябва време. Много време. И нещо друго. Баян вече знае какво. Затова той става и се отправя навън, при хората. От вледеняващата му неувереност няма и следа. В началото наистина е било Словото...

– Баяне! – викат пред пещерата.

Все още някой има нужда от него...

КРАЙ

© 1997 Петър Кърджилов

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/653>]